

Mladinska matica

—mm Danes je razposlala uprava M. M. na vse osnovne šole navodila in položnice za naročanje za »Naš rod« in knjige. Za poverjenika naj bo izbran najbolj agilen tovariš oziroma tovarišica na šoli. Prav od poverjenikov je v veliki meri odvisen uspeh. Velika naloga »Našega roda« je zgovorna priča tihega, podrobnega in požrtvovalnega dela učiteljskega. Mladinska matica je vzrasla iz potrebe. Ustanovilo jo je učiteljstvo in ono jo je dvignilo na sedanjo višino. Danes je Mladinska matica ena največjih mladinskih založb v Sloveniji. Po njeni zaslugi in zaslugi učiteljskega je prišla danes naša mladinska revija in knjiga skoro v vsako slovensko hišo. To je lepa misija učiteljskega, to je resno izvenšolsko delo, ki ne ostane brez sadov. In ker se učiteljstvo tega zaveda, ne bo odklanjalo dela za Matico.

—mm Kaj dobijo naši naročniki za Din 22.50? Ves letnik »Našega roda« in 4 knjige. »Naš rod« in vse knjige bodo bogato ilustrirane, ena celo v večbarvnem tisku. »Naš rod« bo letos tiskan na finejšem papirju, kar nam omogoči, da prinesemo lepše ilustracije. Razpisali bomo tudi za par tisoč dinarjev nagrad.

—mm Seja M. M. bo v petek 20. t. m. ob pol 20. uri v tajništvo M. M.

—mm »Mladika« je ocenila v svoji 8. številki knjige M. M. tako-le: »Kresnice« so ji zbornik sestavkov vsako leto iz druge stroke, letos iz zemljepisja in narodopisja. Podrobneje knjižico ne ocenja, pravi le, da je bogato ilustrirana. Z Bevkovimi »Pastirci« kritik ni zadovoljen, pravi, da niso nič kaj izrednega in se boji, da bo za mladino knjiga dolgočasna. Svetuje naj bi segli po drugih pisateljih. Pohvali pa ilustracije N. Pirnata. — O slikarici »Kralj Honolulu« piše, da je zelo posrečena knjiga, v verzih mestoma nekoliko opotekajoča se, a v motivih prijetna. Le format knjige se mu zdi za slikarico premajhen. Zelo je zadovoljen z vodičem »Po lepji Sloveniji«. Ta poljuden način opisovanja naših krajev se mu zdi zelo posrečen, ker prijetno združeno podaja zemljepis, zgodovino kulture in politike, socialne razmere in boje, umetniško lice in narodni pomen opisanih krajev. — O »Našem rodu« misli, da je premalo beletrističen, ker prinaša veliko in to dobrega poučnega gradiva, a malo leposlovja.

—mm »Mariborer Zeitung« je prinesla v številkah od 30. in 31. preteklega meseca kratko oceno publikacij Mladinske matice. O »Kresnicah« piše, da prinašajo številne kratke sestavke novosti iz tehnike in drugih znanosti in da so zelo priporočljivo čtivo za doraščajočo mladež. — »Po lepji Sloveniji« je po mnenju ocenjevalca vodič, ki v jasnih, priprostitih črtah riše pokrajinske lepote Slovenije, predvsem pa njenih mest. Knjižica je bogato ilustrirana in je pripravna, da bistri mladini oči za pomembnosti lastne domovine. — S »Pastirci« — pravi kritik — podaja Bevk našim malim dragoceno delo. Glavna moč avtorjeva je njegov izredno ostru opazovalni dar. Knjiga je napeto in tekoče pisana, ilustracije prave in neizumetničene. Skratka prava knjiga za otroke. — O »Našem rodu« pravi, da je mladinski list primeren za učence. Vsebinska je živa in pestra, obenem poučna in vzgojna. Ta priljubljeni list — pravi kritik — bi moral brati vsak učenec na osnovni šoli.

Učiteljski pevski zbor JUU

—pev. Zadnji pevski tečaj 14. in 15. t. m. je pokazal napredek v disciplini pri članicah, ne tako pri članih, izvemši prve tenorje. Smatramo da to iztirjenje discipline velja izjemoma za ta tečaj, ki se je vršil tik ob pričetku šolskega leta. Pričakujemo, da bo zbor na prihodnjem tečaju zbran polnoštevilno v vseh glasovih. Nekateri moški glasovi: basi in baritoni so šibko zasedeni, zato ponovno vabimo tovariše, da se prijavijo k zboru.

Ker nam nista znana naslova tov. Ahačiča in Toroša, ju tem potem vabimo, da se udeležita prihodnjega tečaja.

Stanovska organizacija JUU iz sekcije

UČITELJSKIM DRUŠTVOM NA ZNANJE!

1. Članarino naj pobirajo poverjeniki na šolah mesečno naprej.

2. Zaostalo članarino članov naj društva izterjajo od svojih članov v mesečnih obrokih.

3. Mesečne prijave naj dostavljajo društvu redno in točno, najkasneje do 10. vsak mesec.

4. Članski izkazi naj bodo predloženi sekciji vsaj do 30. sept. t. l. Nadaljnji vstop in izstop članstva naj se regulira potom mesečnih prijav.

5. Dolžna članarina lanskega upravnega leta naj se poravnava čimprej.

6. Tovariši (-ice) upravitelji (-ice) se naprošajo, da intervenirajo pri kraj. šol. odborih v svrhu čim hitrejšega nakazila zaostale naročnine na »Popotnika«. Prvi številki »Popotnika« bodo priložene položnice št. 11.153 z označbo dolga in prosimo, da se jih sigurno poslužite. Sekciji dolgujejo krajevni šolski odbori na naročnini »Popotnika« nad 100.000 Din in razumeti moramo, da tako visoka terjatev znatno ovira redno poslovanje sekcije.

Blagajnik,

Iz društev:

— JUU SRESKO DRUŠTVO M. SOBOTA bo zborovalo v soboto dne 5. oktobra v prostorih drž. narodne šole na Cankovi. —

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

SLOVANSKO ŠOLSTVO

Trije glasovi o poljskem šolstvu.

* V POLJSKI je Savez poljskega učiteljstva imel v zadnjem šolskem letu okrog 50 tisoč članov. V Savezu poljskega učiteljstva so večanjene vse šole (otroški vrtci, osnovne, meščanske, srednje, obrtne, učiteljske in strokovne šole). Radi tega poseduje ta organizacija veliko moč, obenem pa predstavlja veliko silo v organizacijskem in vzgojnem pogledu. Izdaja namreč petnajst strokovnih časopisov s področja vzgojstva, psihologije in mladinskega šolstva, ima svojo lastno tiskarno knjigarno in založbo, a obenem skrbi tudi za socialno in zdravstveno zaščito svojega članstva z zdravljenjem v sanatorijih in s počitniškimi taborjenji. (Narodna škola slovenska — Bratislava).

* POLJSKA VAS preživlja dobo težke gospodarske krize. Poljski pridelki so na Poljskem tako poceni, da kmet z njihovo prodajo nič ne zasluži. Država je zato podvelja za obubožano ljudstvo nekatere akcije kakor: oprostitev dolgov, odpis neiztirljivih davkov, skrb za sezonske delavce itd. Bilo bi prirodno, da bi v dobri gmotne bede skrbela država, da bi okrepila duševno silo ljudstva in povečala skrb za poljsko podezelsko šolo. Toda mesto tega se dela ravno obratno. V dobri gospodarske krize, ko ni doma dela za šolsko mladino, se znižuje nivo poljske šole vkljub nekaterim tradicijam. Šole druge stopnje, t. j. tri in štiritrazredne se morajo spremeniti v šole prve stopnje t. j. dvorazredne. Zvišuje se število otrok v razredih, a znižuje število učnih ur. Poljsko učiteljstvo opozarja, da bi se mnogo trirazrednih šol dalo spremeniti v štiritrazredne, če bi se namestilo več učiteljskega in če bi se skušalo dati učencem boljše pripravo za težko življenjsko borbo. Danes ima Poljska po vseh 2700 trirazrednih šol in 1250 štiritrazrednih. Višje organizirane šole so v mestih. Oblasti opozarjajo na krizo in škodljivost predvsem šolstva, čeprav bi se našla druga področja škodljivosti, kjer bi bil očitke mnogo bolj upravičeni. Težko je verjeti, da bi škodljivost šolstva in krizo odpravila spremenitev višje organiziranih šol v nižje organizirane.

V šolah prve stopnje se uči danes skoro polovica vseh otrok poljske države. Po omenjenem načrtu bo obiskovalo to šolo 65% otrok, šolo druge stopnje 25% in samo 10% šolo tretje stopnje, to je pet in sedemrazredno. Te šole pa obiskuje poleg tega četrtina mestnih otrok. — Je torej to očitna krivica,

Na dnevnem redu je poročilo o banov, skupščini, poročilo uprave, poročilo odsekov, Hrenov referat o gospodarskem dnevu učiteljstva (ref. tov. Sosić - Hribar), razprava o pogojih učiteljskega ugleda med narodom (vodi tov. Gabrijelčič) in slučajnosti. — Zborovanje prične ob 9½. Po prihodu vlaka iz Hodoša bo odšel izpred poslopja drž. narodne šole v M. Soboti udeležence poseben avtobus proti Cankovi in se vrnil z njimi do odhoda popoldanskega vlaka proti Hodošu. Omogočena je tudi udeležba članom (icam), ki bi prišli in odšli z vlakom. Ako se zbere najmanj 20 potnikov z avtobusom, bo stala vožnja iz M. Sobote na Cankovo in nazaj okrog 10 Din.

Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA priredi dne 30. sept. ob 2. uri popoldne zborovanje upraviteljev na Jesenicah. Dnevni red: 1. Sestava proračunov po kategorijah šol. 2. Olajšava obiska šole učencem višjih razredov. 3. Tekoča vprašanja. 4. Slučajnosti. — Udeležba strogo obvezna. Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA ima občni zbor v ponedeljek dne 7. oktobra 1935. ob 10. uri dopoldne v narodni šoli na Jesenicah. — Dnevni red: 1. Otvoritev zboru s poročilom predsednika. 2. Poročilo društ. nih funkcionarjev. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Poročilo delegatov o pokr. skupščini. 5. Volitev odsekov. 6. Pristop k učit. tiskarni. 7. Članarina za leto 1935./36. 8. Slučajnosti. — Ker je to prvo zborovanje in zelo važno, se prosí za polnoštevilno udeležbo članstva. Odbor.

ki se je storila poljskemu podezelskemu ljudstvu. Pomanjkljiva priprava podezelskih otrok za srednjo šolo ne bo zadoščala, ker jih bo primanjkovalo učnih ur z ozirom na veliko število otrok. Potem je tudi to, da prevladujejo v Poljski zasebne gimnazije, ki imajo tudi svoje osnovne šole. V te zopet sprejemajo otroke boljših roditeljev, tako da pretežno del revnega kmetijskega ljudstva s temi gimnazijami ne more računati. Od vseh 782 gimnazij, ki jih ima Poljska je 472 zasebnih. — Poljska vas nazadnje po gospodarski in kulturni plati. Ni pa kriva samo težka kriza, marveč tudi reakcija in konservativni vplivi, katerih moč se zelo uveljavlja. Kakšna bo torej bodočnost velike slovenske države?

(»Glos n. p.« Warszawa.)

* NOVE ŠOLSKE ZGRADBE V POLJSKI. Poljski kolegi se upravičeno vesele vsake nove šole, posebno na deželi, kjer je bilo dosedaj mnogo šol nameščenih v neprimernih teshih, nezdruženih in nehygienjskih podrtijah. Letos od novega leta je bilo v lovičkem okraju (Lowicz je med Varšavo in Poznanjem, blizu Skierniewic) zgrajenih 12 šol, povečini šest in sedemrazrednih. Te nove šole so se slovenske blagoslovile in otvorile 28. junija t. l. V celoti imajo 74 razredov za 4300 učencev. Te šole so niso zgradile iz državnih subvencij marveč iz privatnih podpor! Zgradili so jih občani sami! Gradnja 10 stavb je stala samo 302.000 z. čeprav ima teh 10 šol 65 razredov z 21.540 m² prostora. Cenenost gradbe je pripisovati podjetnosti vaščanov, ki so stavili svoje moči brezplačno na razpolago. Tako so postavili večer spomenik svojim otrokom in potomcem. Pri otvoritvi novih šol se je radovalo staro in mlado. Otroci so stali v špalirju in navdušeno pozdravljali zastopnike oblasti, inspektorje, učitelje, poslance in novinarje. Denar za šole so pa zbrali takole: Določili so dan za prostovoljne prispevke, ki so dali vsoto od 132.060 z. Okrajna samouprava je prispevala 41.940 z., a Savez za zidanje šol je nakazal 128.000 z. Savez ne obstoja niti eno leto pa je v tem letu zbral s pomočjo 300.000 članov 2.500.000 z. kot članski prispevek po 4 z. Poleg tega so ustanovni člani prispevali po 250 z. Zasluga tega Saveza je, da se je v preteklem letu v Poljski otvorilo v celoti 1485 novih razredov. To je brez dvoma lep primer požrtvovalnosti poljskega ljudstva, ki se zaveda, da si bodo njihovi potomci ustvarjali lepše življenje in bodočnost samo pod pogojem, da dobe zadostno izobrazbo, ki je vir novega življenja. (Po »Časopisu Československé obce učiteljské.)

Na vsak način posnemanja vredno!

* V SSSR se število dijaštva na šolah močno dviguje. V letu 1929. je bilo na šolah nižje stopnje 11.697.000 dijakov, a v štirih letih (1934.) je naraslo število na 19.163.000.

* V NEMČIJI še sedaj ni rešen problem, kako vzgajati učiteljski naraščaj. Eni se navdušujejo za pedagoške akademije, drugi za univerzitetno izobrazbo, tretji pa za seminarje. Učiteljska organizacija zahteva 2-3 letne akademije, do katerih bi imeli pravico dijaki, ki so končali srednjo šolo. Vsebinska učiteljskih časopisov je vedno enaka. Kar je inteligentnih Nemcev, so že siti mlatenja prazne slame; zanimanje se obrača v drugo stran. »Gleichschaltung« zdaj normalizira učbenike, perasa in svinčnike. Učitelji, ki pozdravljajo »Dober dan« mesto »Heil Hitler«, se odpuščajjo, ker niso zmožni vršiti vzgojo naroda. — V vse šole je uvedena obvezna telesna vzgoja po tri semestre. Slušatelj, ki bi ne obiskoval tega kurza, ne more polagati izpitov in ne napredovati v študiju. V političnih krogih se že čuti naziranje, da se bo odmerjalo delo po fizičnih sposobnostih in po kvantiteti brez ozira na sistemizacijo.

Novosti na knjižnem trgu

—k Selma Lagerlöf: Klara Guleborg, roman. Izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1935. Leposlovna knjižnica 21. Prevedel France Vodnik. — Cena kartoniranemu izvodu Din 48.—, v platno vezan Din 60.—.

Selma Lagerlöf je znana švedska pisateljica, katere dela so prevedena v vse svetovne jezike. Roman »Klara Guleborg« spada med njena najlepša in najpriljubljenejša dela. V tem romanu obravnava zgodbo o siromašnem dninarju Janu in njegovi nežni ljubezni do hčere Klare. Opis te lepe očetovske ljubezni zasluži vso pozornost in vzbuja največje občudovanje. Prav zaradi te lepe vsebine in načina opisanja, je delo za vsakega čitatelja zelo privlačno.

Knjiga se dobi tudi v Učiteljski knjigarni.

—k »Modra ptica« prinaša v svoji 9.10. številki prispevke Milene Mohoričeve, Jontesa Gelca, Tri eseje Giovanija Papinija, Alfonza Paquet in Vladimira Bartola. — Letna naročnina na revijo Din 100.—. Uprava in uredništvo: Ljubljana, Rimska c. šte. 3.

—k »Proteus«, ilustriran časopis za poljudno prirodnoznanstvo. Izšla je št. 9.10. z naslednjo vsebino: Viktor Petkovšek: Blagajev volčin; Dr. Rebek: O anilinskih barvilih; A. Korelec: Kozmični žarki; Z. P.: Najlepša ptica v Jugoslaviji; L. Čermelj: Ladje na nebu; J. Herfort: Zakon narave. Nadalje vsebuje tudi Književne novosti, Drobne vesti in Pogovore. — Uprava »Proteusa«, Ljubljana, Gosposka ulica 6/III.

—k Björnsterne Björnson: »Veseli fant« je ljubka zgodba nežne ljubezni med hčerko bogatega kmeta in sinom kočarja. Vsa trda, prirodna mehkost severa, kjer občutijo boj med človekom in prirodo, bolj kot kjerkoli drugje, je skrita v njej. Björnson jo je napisal z globokim poznavanjem človeške duše. Še nikjer niso dežele fjordov tako oživele kakor v »Veselem fantu«.

Knjiga stane mehko vezana 30 dinarjev, v platno pa 40 dinarjev. Z revijo »Priatelj« pa stane deset mehko vezanih knjig istega obsega samo 99 dinarjev ali 9 dinarjev mesečno. Za vezavo vseh knjig v platno se doplača 60 dinarjev. Naroča se pri uredništvu »Priatelja« v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10.

—k »Kar po domače« je naslov knjigi, ki jo je napisal višji režiser prof. O. Šest. Na duhovit, njemu lasten način Vam pripoveduje o vseh mogočih nerodnostih, ki jih zagreše nekateri ljudje, ki se navzlic svojemu uglednemu položaju, dostikrat ne znajo prav vesti. Od srca se čitatelj smeje sijajno opisanim komičnim zadregam teh ljudi. Sitno je za vsakogar, če se mu ljudje za njegovim hrptom zaradi nerodne vedenja posmehujejo.

Kdor hoče dosežati v življenju uspehe, se mora naučiti predvsem uglednega vedenja. Od nastopa je odvisen uspeh. O vsem tem govori Šestova knjiga »Kar po domače«.

Knjiga ima 128 strani in stane 30 dinarjev.

Naroča se pri upravi »Žene in doma«, Ljubljana, Dalmatinova ulica 10.

—k Jack London: »Joe med pirati« je eno izmed pisateljevih poslednjih del. Slika nam dečka, ki se ne more sprijazniti s trdotami vzgoje in pobegne od doma v svet. Pot ga zanese med pristaniške razbojnike in v njihovi sredi spozna Joe trdo in resno življenje, ki mu odpre nove poglede na svet. Od pustolovščine do pustolovščine ga žene usoda tudi nad prepadi, ki so za mlado dušo nevarni, a njegov treznj razum zna ločiti dobro in slabo. Ko se vrne Joe domov je zrel mlad človek, ki se zaveda kaj hoče.

Knjiga stane v platno vezana 40 dinarjev, mehko vezana pa 30 dinarjev. Izšla je v rodbinski zbirki založbe »Evalita«, ki obsega 10 knjig. Vse knjige stanejo z revijo »Priatelj« vred mehko vezane 99 dinarjev ali 9 dinarjev mesečno. Naročajo se pri upravi »Priatelja«, Ljubljana, Dalmatinova ul. 10/I.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

»UVAJAJTE UČILA domačega izvora! Stavnica 12 Din. Računalka 4 Din.

Založništvo »Fromove stavnice«, Pesnica.«

FR. P. ZAJEC
izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

CVETLIČNE ČEBULICE IZ HOLANDSKE: hijacinte, tulipani, narcise, krokusi, anemone itd. vse v priznani najboljših kvalitetah in najboljših barvah so že na zalogi in se dobijo pri trvdki Josip Urbančič, specialna veletrgovina s semeni, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. — Tozadevni cenik je brezplačno na razpolago.

Novo!

Slike z Jadrana

velikost 42x52 cm. Slike so v bakrotisku (po fotografijah), katerim je priložen kratek popis

1. Baška na otoku Krku
2. Mesto Rab
3. Slapovi Krke pri Skradinu
4. Šibenik
5. Pogled na Trogir z otoka Čiova
6. Pogled na Split
7. Dubrovnik
8. Pogled na Kotorški zaliv z Lovčena

Cena serije 8 slik nalepljena na lepenki s platnenim robom Din 80.— nenalepljena Din 30.—. Posamezne slike se ne prodajajo! Za cenj. naročila se priporočata

Knjigarni »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani in podružnica v Mariboru